

השביעית מעשר עני.
 ג. ומקבלים גרים מן העמים הנקראים קרדוויין ומן התרמודים, ואף
 שאם נולדו מבנות ישראל שהתעברו מנכרים הרי הם נקראים
 ממזרים לדעת שיטה מסוימת, והיה מקום להמנע מלגייירם משום
 שיפסלו מלבוא בקהל, אין חוששים לכך. אלא אנו תולים בודאות
 שנולדו מנכריות, והרי הם גויים לכל דבר, ולאחר גירותם יותרו
 לבוא בקהל.
 הברייתא מביאה את המשך מעשה זה: תנא, קשנכנסו רבי יהושע
 ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא לרבי דוסא בן הרכינס, נכנסו
 בפתח אחר, ושניצאו ממנו יצאו בשלשה פתחים, כדי שלא יפגשו
 יחד את יונתן בן הרכינס אחי רבי דוסא, שמא יקפחם בהלכות
 ויאלצו להודות לו ולקבוע הלכה כדבריו. פגע בו יונתן בן הרכינס
 ברבי עקיבא, ואקשי ליה יונתן קושיא. ואוקמייה – וענהו רבי עקיבא
 והעמידו על דבריו. אמר לו יונתן, וכי אתה הוא עקיבא ששמדך הולך
 מסוף העולם ועד סופו. אשריך שזכית לשם שכוח, ובאמת עדיין לא
 הגעת למדרגת רועי בקר. אמר לו רבי עקיבא, ואפילו למדרגה יותר
 פחותה של רועי צאן לא הגעתי.
 הגמרא דנה בהלכה השניה שאמר חגי הנביא: בני ישראל הגרים
 בעמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית, משום דאמר מר, הריב
 כרכים כבשו עולי מצרים והתקדשו בקדושת ארץ ישראל
 הראשונה על ידי יהושע, ולא כבשו עולי ככל בימות עזרא, ועל כן
 לא התקדשו בקדושת ארץ ישראל השניה, ועמון ומואב בכלל
 כרכים אלו. והלכה בידינו שקדושה ראשונה של ארץ ישראל
 קדשה לשעשה בלבד, ואולם לא קדשה לעתיד לבא לאחר שגלו
 ממנה בחורבן הבית הראשון. והניחום עולי בבל לכרכים אלו ולא
 קידשום, כדי שישמכו עליהן עניים של ארץ ישראל בשנה
 השביעית, ומאחר שכל מטרת הדבר היתה לצורך העניים, לכן
 תיקנו בהם מעשר עני ולא מעשר שני.
 הגמרא דנה בהלכה השלישית שאמר חגי הנביא: ומקבלים גרים
 מן הקרדוויים והתרמודים. מקשה הגמרא: איני – היתכן כדבר הזה,
 והא הני רמי בר יוחנן, אין מקבלים גרים מן הקרדוויים, משום
 שחוששים להם שמא ישראלים ממזרים הם.
 מתרצת הגמרא: אמר רב אשי, לא בקרדוויים שנה רמי בר יוחנן
 אלא באומה של 'קרתוויים' אומר כן, שאין מקבלים מהם גרים
 משום החשש האמור. כן אמר ר' אשי, 'קרתוויים' פסולים, אבל
 הקרדוויים מוחזקים לנו כנכרים ודאיים, ועל כן מקבלים גרים
 מהם.
 הגמרא מביאה שמועה זו באופן אחר: ואיבא דאמרי, תני רמי בר
 יוחנן, אין מקבלים גרים מן אומת הקרדוויים. מקשה הגמרא: מאי
 לאו, תינינו קרתוויים תינינו קרדוויים, ואומה אחת היא, ואם כן
 נסתרים דברי הברייתא של רמי בר יוחנן מדברי חגי הנביא.
 מתרצת הגמרא: אמר רב אשי, לא כן הוא, אלא קרתוויי הם עם
 לחוד, וקרדוויי הם עם לחוד. וכדאמרי אינשי, קרתוויי פסילי.
 הגמרא מביאה שיטה של אמוראים החולקים על הדין האמור: רבי
 יוחנן ורבנא דאמרי תריווהו, אין מקבלים גרים מן התרמודים, משום
 שיש לחשוש שמא ישראלים ממזרים הם שנמטעו בתוך אומה זו.
 ולשיתם לא אמר חגי הנביא שמקבלים מהם גרים.
 מקשה הגמרא: וכי מי אמר רבי יוחנן הכי. והתנן במשנה (נדה נה),
 גורו חכמים על כל כתם דם הנמצא בבגד שהוא טמא, שמא מדם
 נדה הוא. ואין טומאה בדם נדה אלא כשהוא בא מבנות ישראל
 ולא מן הנכריות. ועל כן כל התקמים הנאים מן הרקם שהוריים,
 מפני שכתמיה הם של נכרים ולא של ישראל. ורבי יהודה מטמא
 אף את הכתמים הבאים מרקם, מפני שהם גרים שהתגיירו ויש בהם
 טומאת נדה, ומה שהם נראים כנכרים הוא משום שהם מוציאים
 וחזרו לסורם, אך עדיין ישראלים הם. אבל כתמים הנמצאים מין
 המקומות שגרים שם העובדי פוככים בלבד, לדברי הכל הם
 מהוריים. והיון בה – ודקדקנו בדברי משנה זו,

אבל על בני הצרות שנישאו לשוק בלא חליצה אני מעיד לכם,
 שאף לבית שמאי כשרים הם לכהונה, שכן ממשפחות של צרות
 אלו התמנו כהנים גדולים, ומיניינם נעשה גם על דעת בית שמאי.
 הרי לנו שאין לפסלם מקל וחומר מאלמנה לכהן גדול, ואם כן אף
 ולד מחזיר גרושתו אינו פגום לכהונה.
 הגמרא מביאה הוכחה נוספת שבית שמאי עשו כדבריהם: תא
 שמע, בימי רבי דוסא בן הרכינס שהיה מתלמידי בית שמאי, הותרה
 צרת הבת לאחין של בעלה המת ביבום. שמע מינה, עשו בית שמאי
 כדבריהם. מסיקה הגמרא: שמע מינה.
 הגמרא חוזרת לברייתא שהובאה לעיל: גופא, בימי רבי דוסא בן
 הרכינס התיירו צרת הבת לאחין של בעלה המת. והיה הדבר קשה
 להקיים להודיעו שאין הלכה כן, מפני שרבי דוסא בן הרכינס תכם
 גדול היה, ועניו קמו – הפסיקו מלראות, ומשום כך נמנע מלכא
 לבית המדרש אמרו. (ו) ויך ויודיעו שהלכה כבית הלל
 האוסרים צרת ערוה ביבום. אמר להן רבי יהושע, אני אלה, ואחריו
 מי הלך, רבי אלעזר בן עזריה, ואחריו מי הלך, רבי עקיבא. הלכו
 ועמדו על פתח ביתו של רבי דוסא בן הרכינס. נכנסה שפתו
 ואמרה לו, רבי, חכמי ישראל באין אצלך. אמר לה, יכנסו. ונכנסו.
 תפסו רבי דוסא רבי יהושע, והושיכוהו על מפה של זהב. אמר לו
 רבי יהושע, רבי, אמור לתלמידך האחר, וישב אף הוא. אמר לו רבי
 דוסא, מי הוא, אמר לו, רבי אלעזר בן עזריה הוא. אמר רבי דוסא,
 וכי יש לו בן לעזריה חבירו. קרא עליו רבי דוסא את המקרא הזה,
 'נער הייתי גם וקנתי ולא ראיתי צדיק נענב ורעו מבקש להם' (תהלים
 לו כה). 'נער הייתי' בימי עזריה, ו'גם וקנתי' בימי רבי אלעזר בנו,
 ולא ראיתי צדיק נענב, שהיו עזריה ובנו עשירים גדולים. תפסו
 רבי דוסא לרבי אלעזר בן עזריה והושיכוהו על מפה של זהב. אמר
 לו רבי יהושע, רבי, אמור לתלמידך האחר וישב גם הוא. אמר לו
 רבי דוסא, ומי הוא, אמר לו, עקיבא בן יוסף הוא. אמר לו רבי דוסא
 לרבי עקיבא, וכי אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמדך הולך מסוף
 העולם ועד סופו. שב בני שב, כמותך ירבו בישראל.
 התחילו החכמים מסבכים אותו בעקיפין בהלכות, עד שהגיעו
 להלכה זו של צרת הבת. אמרו ליה, צרת הבת מהו דינה ביבום.
 אמר להן רבי דוסא, מחלוקת בית שמאי ובית הלל היא. שוב
 שאלוהו: הלכה כדברי מי. אמר להן, הלכה כבית הלל. אמרו ליה,
 והלא משמדך אמרו, הלכה כבית שמאי, שהיא מותרת ביבום. אמר
 להם, האם בשם 'דוסא' שמעיתם כן או בשם 'בן הרכינס' סתם
 שמעיתם כן. אמרו ליה, תני רבי ולשון שבועה היא, בשם 'בן'
 הרכינס סתם שמענו כן. אמר להם, אף קמן יש לי, וכבוד ששן הוא,
 כלומר חריף הוא ועומד על דעתו, וינתן שמו. והוא זה שהתיר את
 צרת הבת, לפי שמתלמידי שמאי הוא. והתירו ממנו שלא קפח
 אתכם בהלכות אלו, לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת
 להוכיח עליה שהיא מותרת. אבל אין הלכה כדבריו, לפי שמעיד
 אני עלי שמים וארץ, שעל מדוכה זו ישב חגי הנביא, ואמר שלשה
 בריים. א. צרת הבת אסורה ביבום.
 ב. בני ישראל הגרים בעמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית.
 שכן פירות של השנה הראשונה והשניה והרביעית והחמישית של
 השמיטה חייבים במעשר שני, ופירות השנה השלישית והשישית
 חייבים במעשר עני. והשנה השביעית שהיא שנת השמיטה פטורה
 לגמרי מתרומות ומעשרות, משום שפירותיה הפקר, וההפקר
 פטור מתרומה ומעשר. ואין מצות השמיטה נוהגת אלא בארץ
 ישראל, וכן חיוב תרומות ומעשרות אינו נוהג אלא בארץ. אלא
 שחיוב חכמים את הארצות הסמוכות לארץ ישראל, מצרים ובבל
 ועמון ומואב, בתרומות ומעשרות, כמבואר במשנה במסכת ידים
 (פ"ד א'). נמצא שאף שאין נוהג חיוב תרומות ומעשרות בשנה
 השביעית בארץ, נוהג הוא בארצות אלו כבשאר השנים, שהרי
 אין השמיטה נוהגת בהן, ואין פירותיהן הפקר בשנה זו. והעיד רבי
 דוסא בן הרכינס בשם חגי הנביא שבעמון ומואב הפרישו בשנת

בממות דף טז עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום רביעי) קצט

49 בקהל.
50 אגב מה שהובא לעיל (ע"א) הכתוב 'נער הייתי גם זקנתי' מביאה
51 הגמרא דרשה על כתוב זה: אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַי נַחֲמֵנִי אָמַר רַבִּי
52 יוֹנָתָן, פְּסוּק זֶה שֶׁבִּתְהִילִים הַמּוּבָא לְפָנֵינוּ, הַמְּלֹאךְ שֶׁר הָעוֹלָם
53 אָמְרוּ, וְהוּא מִזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לו כח), 'נַעַר הָיִיתִי גַם יְנַתִּי'. מוֹכִיחַ
54 הַגְּמָרָא אֶת הַדְּבַר: בְּהִכְרַח שֶׁשֶׁר הָעוֹלָם אִמְרוּ, שָׂאם לֹא כֵן, מֵאַן
55 אָמְרִיה – מִי אִמְרוּ. אֵילִימָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִמְרוּ, מִי אֵיכָא וְקָנָה
56 קְמִיה – הָאִם יֵשׁ זִיקְנָה לְפָנֵינוּ. וְאֵלָּא אִם תֵּאֱמַר שֶׁדָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמְרִיה
57 לְפָסוּק זֶה, מִי קָשִׁישׁ בּוֹלֵי הָאִי – הָאִם הִיָּה דוֹד כֵּל כֶּךָ זָקֵן עַד
58 שִׁיאֲמַר כֵּן עַל עֲצָמוֹ. אֵלָּא שְׂמַע מִיָּה, הַמְּלֹאךְ שֶׁר הָעוֹלָם אָמְרוּ.
59 הַגְּמָרָא מְבִיאָה עוֹד דְּרִשׁוֹת בְּשֵׁם רַבִּי יוֹנָתָן: וְאָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרַי
60 נַחֲמֵנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן, מֵאִי דְּכַתִּיב (איכה א י) 'יָדוּ פֶּרֶשׁ צֶרַע עַל כָּל
61 מְהַמְדִּיקָה', צֶרַע זֶה הוּא עֵמוֹן וּמוֹאָב. שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁנֶּכְנְסוּ עוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים
62 לְהִיכָל, הִכָּל נִפְגְּו עַל כֶּסֶף וְזָהָב לְבוֹזוֹם, וְהֵם (עֵמוֹן וּמוֹאָב) נִפְגְּו עַל
63 כֶּסֶף הַתּוֹרָה לְשׁוֹרְפוֹ. שְׂאָמְרוּ עֵמוֹן וּמוֹאָב, סִפְר תּוֹרָה זֶה שְׂכַתּוֹב פּוֹ
64 (דברים כד ד) 'לֹא יָבֹא עִמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקָהֶל ה', וְיִשְׂרָאֵל בְּאֵשׁ.
65 וְעוֹד נֹאמַר שֵׁם (איכה א י), 'צִוְהָ ה' לְיַעֲקֹב כִּיבִינִי צְרִי', וְאָמַר רַב
66 בְּבִיאור דְּבָרֵי כְּתוּב זֶה, 'צְרִי' הֵינּוּ גְּלוּיִים הַיּוֹשְׁבִים בְּהוֹמֵינָא,
67 וּמְצִירִים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַעֲנִיִּים הַיּוֹשְׁבִים בְּפִים נִהְרָא הַנְּמִצָּא
68 בְּסִיבֵיהֶם, וּמְבִנֵי עֵמוֹן הֵם. שֶׁכֶּשֶׁם שֶׁהָיוּ שְׂכֵנִים רַעִים לְעַם יִשְׂרָאֵל
69 כְּשִׁישְׁבוּ בִירוּשָׁלַיִם, כֵּן גֹזַר ה' שִׁיהִיו סוֹבְבִים אֶת יִשְׂרָאֵל בֶּאֱרָצוֹת
70 גְלוּתָם. וְזוֹ כוּוֹנַת הַכְּתוּב הַאֲמוֹר, שְׂצוּהָ ה' עַל יַעֲקֹב שְׂאוֹתָם
71 אוֹיְבֵים שֶׁסִּבְּבוּ אוֹתוֹ בֶּאֱרָצוֹ יִמְשִׁיכוּ לְצוֹר עֲלָיו כֵּל מִקּוֹם שִׁיגְלוֹה.
72 הַגְּמָרָא חוֹזֶרֶת לְדוֹן בְּחִשָּׁשׁ שִׁישְׁנו בְּעוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים בּוֹמֵן זֶה שְׂמֵא
73 הֵם מִיִּשְׂרָאֵל: אָמַר רַבִּי יוֹהֲנָן אָמַר רַב אֲסִי, עוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים שְׂקָדֵשׁ
74 יִשְׂרָאֵלִית בְּזֵמַן תְּהֵא, חוֹשְׁשִׁין לְקִדּוּשֵׁין אֵלּוּ. וְאֵף שְׂאִין קִידּוּשֵׁין לְגוֹי
75 כֻּלָּל, מִכֵּל מִקּוֹם חוֹשְׁשִׁין שְׂמֵא אֲבִיו מְעַשְׂרֵת הַשְּׂכֵמִים הוּא, וְאִמּוֹ
76 נְכִרִית. וְסוֹבֵר רַב אֲסִי שִׁישְׂרָאֵל הַבָּא עַל הַנְּכִרִית, הוֹלֵד הַנּוֹלֵד לוֹ
77 מִמֶּנָּה הוּא יִשְׂרָאֵל מִמּוֹר. וְאִם אֲכֵן יִשְׂרָאֵל מִמּוֹר הוּא, תּוֹפְסִים
78 קִידּוּשֵׁיו בְּבַת יִשְׂרָאֵל, וְהִיא צְרִיכָה מִמֶּנּוּ גַט.
79 מִקְּשָׁה הַגְּמָרָא: וְהָא הִלְכָה בִּידֵינוּ 'כָּל דְּפָרִישׁ מְרוּכָא פְּרִישׁ' – כֵּל
80 דְּבַר שֶׁאֵינוֹ מְסוּפָקִים בּוֹ הָאִם פֶּרֶשׁ מִהֲרוּב אוֹ מִהֲמִיעוּט יֵשׁ לָנוּ
81 לְתַלּוֹת שְׁפָרֶשׁ מִהֲרוּב, וְהָרִי רֹב בְּנֵי הָעוֹלָם נְכִרִים הֵם, וְאִם כֵּן יֵשׁ
82 לְהַכְרִיעַ כֵּל אָדָם שֶׁאֵינוֹ מוֹחֶזֶק כִּישְׂרָאֵל, שְׂבֵא מְרוּב הָעוֹלָם
83 שֶׁהֵם נְכִרִים וְלֹא מִמִּיעוּט הַיִּשְׂרָאֵלִים.
84 מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: דְּבָרֵי רַב אֲמוּרִים בְּדוּכְתָא דְּקִבְיָע' – בְּמִקּוֹמָם
85 הַקְּבוּעַ שֶׁל בְּנֵי עֶשְׂרֵת הַשְּׁבֵטִים, וְאִין הוֹלְכִים אַחַר הַרּוּב אֵלָּא
86 בְּדַבַּר שְׁפָרֶשׁ מִמְּקוֹמוֹ וְאֵינוֹ מְסוּפָקִים בּוֹ מֵהִיכֵן פֶּרֶשׁ, שִׁישׁ לְתַלּוֹת
87 בּוֹ שְׁפָרֶשׁ מִהֲרוּב וְלֹא מִהֲמִיעוּט. אֲבָל דְּבַר הַקְּבוּעַ בְּמִקּוֹמוֹ וְאֵינוֹ
88 מְסוּפָקִים מִזֶּה הוּא, אִין הוֹלְכִים בּוֹ אַחַר הַרּוּב, שְׂכֵן כֵּל קְבוּעַ
89 כְּמַחְצָה עַל מַחְצָה הוּא, וְיֵשׁ לְהַחֲמִיר בּוֹ כִּכֵּל סִפְק דְּאוֹרִייתָא. וְאֵף
90 כֵּאֵין יֵשׁ לְרִאוּתָם כְּמַחְצָה יִשְׂרָאֵלִים וּמַחְצָה גוֹיִם וְלֹאֲסוֹרָם.
91 הַגְּמָרָא מְבַרֶרֶת מִזֶּהוּ מִקּוֹמָם הַקְּבוּעַ שֶׁל בְּנֵי עֶשְׂרֵת הַשְּׁבֵטִים: דָּאָמַר
92 רַבִּי אָבָא בְּרַי כְּהֵנָּא, מִזֶּה שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַגְלִיית עֶשְׂרֵת הַשְּׁבֵטִים (מלכים ב'
93 יח יא) 'וַיִּגְלַל מֶלֶךְ אֲשׁוּר אֶת יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה, וַיִּנְתֵּם פְּתָלָה וַיִּקְבְּרוּ וַיִּתְּרוּ
94 גוֹן וַעֲרִי מְדִי, 'חֲלָח' זֶה חֲלוּן, וַיִּקְבְּרוּ

1 קְפָסִיק וְתָנִי – פּוֹסְקַת הַמְּשֵׁנָה וְשׁוּנָה בְּכֵל כְּתָם הַבָּא מִבְּיַד הָעוֹבְדֵי
2 בּוֹכְבִּים שֶׁהוּא טְהוֹר, וּמְשֻׁמֵּעַ שֶׁהוּא הַדִּין אֲפִילוֹ בְּכַתָּם הַבָּא מִן
3 הַעִיר תְּרַמּוּד, שֶׁהִיא טְהוֹמָה הַמְּשֵׁנָה וְכִלְלָה אֶת כֵּל מִקּוֹמוֹת הָעוֹבְדֵי
4 כּוֹכְבִּים בְּדִין זֶה, מִלְּבַד רַקֵּם שֶׁנֶּחֱלַקוּ בָּהּ תֵּנָא קִמָּא וּרְבִי יְהוּדָה.
5 וְאָמַר רַבִּי יוֹהֲנָן מִכַּח דְּיוֹק זֶה, זֹאת אוֹמְרִית, מְקַבְּלִין גְּרִים מִתְּרַמּוּד.
6 שֶׁמִּכָּן שֶׁכְּתַמְיָהֶם טְהוֹרִים מוֹכַח שֶׁהֵם מוֹחֻזְקִים לָנוּ כּוּדָאֵי נְכִרִים,
7 וְאִם כֵּן יֵשׁ לְקַבֵּל מֵהֶם גְּרִים וְלִהְתִּירֵם בְּקָהֶל, וְאִין לְחַשׁוֹשׁ שֶׁהֵם
8 יִשְׂרָאֵלִים מִמְּזוּרִים הָאֲסוּרִים לְבוֹא בְּקָהֶל. הָרִי לָנוּ שֶׁהִתִּיר רַבִּי
9 יוֹחָנָן לְקַבֵּל גְּרִים מִן הַתְּרַמּוּדִים, וְלֹא כְּמוּבָא לְעִיל מִשְׁמֵו שְׂאִין
10 מְקַבְּלִים גְּרִים מֵהֶם.
11 הַגְּמָרָא מְבִיאָה תִירוּן וְדוּחָה אוֹתוֹ: וְכִי תִימָא שְׂמָה שֶׁאֲמַר רַבִּי
12 יוֹחָנָן 'זֹאת אוֹמַרְת מְקַבְּלִים גְּרִים מִתְּרַמּוּד' אֵינוֹ אֵלָּא לְדַעַת
13 הַמְּשֵׁנָה, וְמִיָּהוּ הוּא עֲצָמוֹ לֹא סְבִירָא לִיה כֵּן לְהִלְכָה, וְכִי יִתְכַן לְיוֹמֵר
14 כֵּן, וְהָא אָמַר רַבִּי יוֹהֲנָן, הִלְכָה בְּסִתָּם מְשֻׁנָּה, וּמֵאַחַר שֶׁהוֹכִיחַ
15 מֵהִסִּיפָא שֶׁל מְשֵׁנָה זֶה הַשְּׁנוּיָה בְּסִתָּם שֶׁמְקַבְּלִים מֵהֶם גְּרִים, הִיָּה לוֹ
16 לְפָסוּק כְּמוֹתָה.
17 מִתְּרַצַּת הַגְּמָרָא: מַחְלוּקַת אֲמוּרָאֵי נִינְהוּ, וְאֵילִיבָא דְּרַבִּי יוֹהֲנָן נַחֲלוּקוּ.
18 שֶׁלְדַעַת אֲמוּרָא אַחַד, סוֹבֵר רַבִּי יוֹחָנָן שְׂאִין מְקַבְּלִים גְּרִים
19 מִתְּרַמּוּד, וְאִין הִלְכָה כְּסִתָּם מְשֵׁנָה הַמְּתִירָה זֹאת. וְהַאֲמוּרָא אַחַד
20 סוֹבֵר, שֶׁפּוֹסֵק רַבִּי יוֹחָנָן בְּכֵל מִקּוֹם כְּסִתָּם מְשֵׁנָה, וְלִשְׁיטתוֹ בְּהִכְרַח
21 שֶׁאֵף כֵּאֵן פּוֹסֵק רַבִּי יוֹחָנָן שֶׁמְקַבְּלִים גְּרִים מִתְּרַמּוּד.
22 הַגְּמָרָא מְפָרֶשֶׁת אֵת טַעְמָם שֶׁל הַסּוֹבְרִים שְׂאִין מְקַבְּלִים גְּרִים
23 מִתְּרַמּוּד: מִתְּרַמּוּד מֵאִי טַעְמָא לֹא מְקַבְּלִים גְּרִים, פְּלִיגֵי בְּהָ רַבִּי יוֹהֲנָן
24 וְקָבִיא בְּטַעַם הַדְּבַר. הָד מֵהֶם אָמַר, מְשׁוּם עֲבָדֵי שְׂלָמָה שֶׁהִיוּ
25 עֲשִׂירִים, וְנִשְׂאוּ לָהֶם נְשִׁים מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהָיוּ דְרִים בְּתַרְמוּד. עַל
26 כֵּן חוֹשְׁשִׁים לְאַנְשֵׁי תְרַמּוּד, שֶׁמֵּא הֵם מְבַנִּיִּים שֶׁל אוֹתָם עַבְדִּים,
27 וְעַבְדֵי כְּנַעֲנֵי אֲסוּר בְּבַת יִשְׂרָאֵל, וּבְנִים הַנּוֹלְדִים מִמֶּנָּה יִשְׂרָאֵלִים
28 וְלִהְתִּירֵם הֵם כְּפִי שִׁיבּוּאֵר לְהֵלֵךְ, וְעַל כֵּן אִין לְקַבֵּל מֵהֶם גְּרִים
29 מִלְּהִתִּירֵם בְּקָהֶל. וְהָד מֵהֶם אָמַר, מְשׁוּם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם. וְיִבּוּאֵרוּ
30 דְּבָרֵיו בְּטַמּוּךְ.
31 שׂוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: בְּשֶׁלָּמָא לְמֵאן דָּאָמַר שֶׁחֲשַׁשׁוּ לְתְרַמּוּדִים מְשׁוּם
32 עֲבָדֵי שְׂלָמָה, יֵשׁ לְפָרֶשׁ בְּשִׁיטתוֹ דְּקָסְבַר שְׁעוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים וְעֲבָדֵי הַכָּא
33 עַל בַּת יִשְׂרָאֵל, הוֹלֵד הַנּוֹלֵד מֵהֶם הָרִי הוּא מְמוּד, וְאִם אֲכֵן מִבְּנֵי
34 אוֹתָם עַבְדִּים הֵם, הָרִי הֵם אֲסוּרִים לְבוֹא בְּקָהֶל מְשׁוּם שֶׁהֵם
35 מִמְּזוּרִים. אֵלָּא לְמֵאן דָּאָמַר מְשׁוּם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם, מֵאִי סִיבָה הִיא
36 לְאַסוּר אֶת הַתְּרַמּוּדִים.
37 מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: פְּלִיגֵי בְּהָ רַב יוֹסֵף וְרַבִּינָן בְּבִיאור שִׁיטָה זֶה, וְתִירוּיָהוּ
38 אִמְרוּ אֶת דְּבָרֵיהֶם מְשֻׁמִּיהַ דְּרַבָּה בְּרַי בְּרַי תְּנָה. הָד אָמַר, תְּרִיסַר אֲלָפֵי
39 גְּבָרִי וְשִׁיתָא אֲלָפֵי קְשִׁתוֹי – שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אֲנָשִׁים וּבְנוֹסָף לָהֶם
40 שְׁשֵׁת אֲלָפִים מוֹשְׁכֵי קֶשֶׁת הָיוּ בֵּין כּוֹבְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם. וְהָד אָמַר תְּרִיסַר
41 אֲלָפֵי גְבָרִי, וּמְנִיָּהוּ שִׁיתָא אֲלָפֵי קְשִׁתוֹי – שְׁנַיִם עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אֲנָשִׁים
42 הָיוּ, שֶׁמִּתּוֹכָם שְׁשֵׁת אֲלָפִים מוֹשְׁכֵי קֶשֶׁת. וְכְּשֶׁעָה שְׂנַכְנְסוּ עוֹבְדֵי
43 בּוֹכְבִּים לְהִיכָל, הִכָּל נִפְגְּו עַל כֶּסֶף וְזָהָב לְבוֹזוֹם, וְהֵם אוֹתָם שְׁנַיִם
44 עֶשְׂרֵת אֲלָפֵי אֲנָשִׁים וּמוֹשְׁכֵי הַקֶּשֶׁת נִפְגְּו עַל בְּנוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְנִשְׂאוּ
45 אוֹתָן לְנָשִׁים. שְׂנַמְרָא (איכה ה יא) 'נְשִׁים בְּצִיּוֹן עָנּוּ, בְּתַלְתַּל פְּעָרֵי יְהוּדָה',
46 וְגַם לְשִׁיטָתָם, נְכִרִי הַבָּא עַל בַּת יִשְׂרָאֵל הוֹלֵד מִמּוֹר, וְעַל כֵּן הָיוּ בְּנֵי
47 אוֹתָן נְשִׁים מִמְּזוּרִים. וּמֵאַחַר שֶׁהִתִּישְׁבוּ בְּתַרְמוּד וְהִתְעַרְבוּ בֵּין
48 הַגּוֹיִים, עַל כֵּן אִין מְקַבְּלִים גְּרִים מֵשֵׁם, שֶׁהִיא אֲסוּרִים הֵם לְבוֹא

לכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה.

היום יום יח אדר שני

תפקיד הנשמה להאיר חלקו בעולם . . פשוט שהפצת החסידות בכלל זה, ולא רק בכלל זה אלא בעיקר זה.

ממכתב ג' אדר שני, תשי"ז